

La Vall

Loll Bertran, pregonera de la Festa Major

El cabirol
Espai de natura i lleure

ÀREA DE PÍCNIC I BARBACOES

Crta C - 61 km. 9 Vallgorguina
Tel: 659 791 053

FUSTER - EBENISTA

Jordi Campos Gárate

Tel. 689 65 33 14 • jordicampos@gmail.com

Alguer
LLIBRES
7

Alguersuari, 7
08470 Sant Celoni
Tel. 93 848 52 04
llibres@alguerset.com
www.alguerset.com

Braseria
**El Paller de
Can Pradell**

Vallgorguina
Tel. 606 009 884
Tel. 696 055 234 (Paco)

VALLGAEC, S.L.
INSTAL·LACIÓ GAS • AIGUA
ELECTRICITAT • CALEFACCIÓ
CLIMATITZACIÓ

C/ Montseny, 13 · 08471 Vallgorguina (BCN)
Tel. 93 867 87 48 · Mòbil: 610 861 637 · vallgaec@vallgaec.es

**FUSTERIA
MORA**

Villa Teresa s/n
08471 Vallgorguina
fusteriamora@gmail.com

Ernest 93 867 94 23
Salvador 93 867 91 16
Mòb. taller 666 267 657

Hípica
Merendero
Can Virgili

TEL. 93 867 92 82 • 08471 VALLGORGUINA

Aluminis KM 20 sl

Sant Celoni

T. 34 93 867 58 87 • aluminiskm20@gmail.com

pigmenta

PINTURA I INTERIORISME

c. Germà Emilià, 46
08470 Sant Celoni (Barcelona)
Ibán González Hermoso · 678 512 901
pigmentadecodisseny@gmail.com

PINTURA INDUSTRIAL
PARTICULARS
STANDS
DECORACIÓ
INTERIORISME
ROTULACIÓ
REHABILITACIÓ DE
FAÇANES I INTERIORS

Instal·mant
Lampistes S.L.

* MANTENIMENT INDUSTRIAL I DOMÈSTIC
* PNEUMÀTICA
* AUTOMATISMES

Instal·lador autoritzat
amb llum, aigua, calefacció,
aire condicionat,
plaques solars i gas.

Ctra. Nova, 45 - M. 670 40 32 47 - 08471 VALLGORGUINA
instalment1@gmail.com

Restaurant

**La
Font**

La Font de Can Mòreu

al mig de la natura

- Gran assortit d'arrossos
- Peix i marisc fresc
- Carns a la brasa
- Postres casolans d'elaboració pròpia
- Àmplia carta de vins

tel. 93 867 90 73
Camí de Can Botil s/n
08470-VALLGORGUINA

CONSTRUCCIONS TORRAS

Gabriel Torras Barri

Camí Camp de futbol, s/n
08471 VALLGORGUINA
M. 677 472 361
T. 93 867 90 77

gabrieltorras@hotmail.com

Pregó de la Festa Major de Vallgorguina, LLOLL BERTRAN, CELDONI FONOLL	4
2024: Any Salvat-Papasseit, JOAN PORTALS MARTÍ	v
Les trementinaires la saviesa popular de les dones, JOSEP MARIA ARMENGOL	9
Premi Mn. Narcís Sagner de Poesia 40èna. Edició 2024, MERCÈ GARRIZ	12
Masies i Cases de Vallgorguina: Can Moreu , JAUME MORA	14
Itineraris la Via Verda la Via Blava i el Camí, ACV	15
Santa Eulàlia de Tapioles, JAUME MORA	16
Necrològiques, MONTSERRAT PALOMÉ	18
Petanca i dominó, FRANCISCO TORRALBA	19
38a trobada de gegants, FRANCISCO TORRALBA	20
Els gegants a l'escola, ACV	21
Festival de Patinatge, PATINS VALLGORGUINA	21
Tenir cura de les persones grans, MARTA QUEROL	22
Teatre: Rumors de Neil Simon, GRUP DE TEATRE DE VALLGORGUINA	23
Insectituts I, FF/2021	24
Agenda, ACV	25
Europa contradictòria, TESSA BARLO	25
Bastoners de Vallgorguina, MAITE COMA	26
Sopar de carmanyola al poliesportiu, CARLES ROMERO	27
Diada 2024, ANGELA ARCOS	28
Crònica esportiva, LLUÍS REVERTER	28
Exposició "Els nans de Can Palomé", ROSER OBACH	32

Edició:	Associació Cultural Vallgorguina. Baixos de la Rectoria (plaça de la Vila, 2. 08471 Vallgorguina) www.acvvallgorguina.org - acvvallgorguina@gmail.com
Consell de redacció:	Jaume Mora, Lluís Reverter i Francisco Torralba
Maquetació:	Francisco Torralba
Imatge de la portada	Francisco Torralba
Impressió:	Area Local Exterior (C/ Turó de l'Home, 49 Local - 17450 Hostalric-Girona)
ISSN:	1139-6180
Dipòsit Legal:	B-31.949-1981
Tiratge:	300 exemplars
Preu de venda:	2,50 €

Els articles publicats a *La Vall* expressen només l'opinió dels seus autors.
Queda prohibida la reproducció total o parcial d'aquesta publicació sense citar la seva procedència.

AQUESTA REVISTA HA ESTAT GUARDONADA AMB EL 5È PREMI AMADOR GARRELL I ALSINA, 1997

Adscrita a la

 ACPC
Associació Catalana
de la Premsa Comarcal

Amb el suport de

Generalitat de Catalunya
**Departament
de la Presidència**

Pregó de la Festa Major de Vallgorguina

Enguany per la Festa Major la Lloïl Bertran, ens va fer un Pregó com seva parella Celdoni Fonoll, reconegut poeta cantant i músic. La plaça era

Bons amics que sou aquí,
alcaldessa, autoritats,
de bon grat us he de dir:
Sigueu tots ben saludats.

I també els gegants del poble,
que és un gran goig i un honor,
tots dos de llinatge noble,
Bernat i Elionor.

Res a veure amb la borbona,
ni ell tampoc amb el borbó.
Ella és dolça i molt bufona
i en Bernat tot un senyor.

En ma terra del Vallès
tres turons fan una serra,
quatre pins un bosc espès,
cinc quarteres massa terra.
Com el Vallès no hi ha res.

I si la vista s'afina
a la part oriental,
descobrireu Vallgorguina,
de bell entorn natural.

De Vallgorguina a Olzinelles
trobareu un bell racó,
és de les zones més belles
i ja en va parlar el Picó.

Es veu que té un microclima
i a la nit hi fa molt fred,
ens ho explica i legítima
l'esmentat amic Alfred.

Silenci i frondositat,
res millor a la perifèria
que aquest lloc que heu batejat
com la petita Sibèria.

*De la Sibèria a la Xina,
no hi ha res com Vallgorguina!*

Ai, senyor, quin món de mones!
Tot està ben capgirat.
Sort que hi ha bones persones,
i tocs de felicitat.

Com les gresques més sonades,

les nostres festes majors,
autèntiques alenades
de vida, colors i olors.

I quan el setembre arriba
es fa la Festa Major
i Vallgorguina s'activa
i ofereix el bo i millor.

Em puc fer un fart de lloar-vos,
que teniu el bo i millor,
però, ei!, per no cansar-vos
n'he fet una selecció.

Sou un poble acollidor,
molt tranquil, molt agradable,
i a mi em sembla que el millor
és la gent que és molt amable.

Hi ha una gran rivalitat
entre Senglars i Guillots,
pro en el fons és amistat
i no hi ha mai clatellots.

I faig una barretada
als integrants del Caliu,
entitat ben arrelada
que de tot en sap un niu.

Si sou dels que us pregunteu:
"I, abans, com es vivia?"
Podeu visitar el "Museu
del bosc i la pagesia".

I un fet que trobo simpàtic,
de les millors decisions,
que és fer refugi climàtic
la Sala d'Exposicions.

I, així, mentre gaudeixes
de bona temperatura,
ho aprofites i frueixes
d'un bon ventall de cultura.

Hi ha una bella passejada.
I si hi surt l'amor tot d'una?
Perquè és una "Caminada
sota la llum de la lluna".

Trobareu a la tornada

un bon avituallament
i, per postres, preparada
sindria per' tota la gent.

La iniciativa aplaudida
per molts veïns ben joiosos,
que és la gran recollida
d'objectes voluminosos.

Una taula, una nevera...
Ves que algun espavilat
no us deixi a la vorera
la sogra o un cunyat pesat!

I tindreuenguany piscina?
Ah, chi lo sa, chi lo sa!
Endevina, endevina!
Ah! N'hi haurà o no n'hi haurà?

Què en fareu de ca la Lola?
Va ser un gran punt de trobada.
Ai, se us fa un nus a la gola
de veure-la tan tancada!

I si la recupereu
i en feu un bon Ateneu
amb teatre, bar, museu,
i que tot sigui a bon preu?

*De Patagònia a la Xina,
no hi ha res com Vallgorguina!*

Aquí tothom hi està bé,
des del xic fins al més gran,
el que va fluix de calé
i la classe benestant.

Com l'amiga pija Sandra
que, amb una gran il·lusió,
decidida i sense mandra
s'ha adherit a aquest pregó.

I això que deia baixet:
"Serà un poble molt rupestre?
Ja hi arribarà internet?
Hi haurà golf o club eqüestre?"

I bé, no és com Llavaneres, ni les
Sechelles, ni Hawai,

segurament mai havíem tingut, molt ben estructurat amb l'ajuda de la plena de gent i va gaudir i riure de les paraules de la Llol.

ACV

pro ho iuro per les ulleres,
Vallgorguina és súperguai!

Pels joves hi ha una mesura
per no quedar en calçotets:
un bo per gastar en cultura
de quatre-cents euros nets!

És clar que amb la Visa Oro
puc comprar-me en un segon
des d'un Ròlex fins a un lloro
o un model Louis Vuitton."

I també amb molta il·lusió,
fent forrolla i molta fressa,
s'ha adherit a aquest pregó
la nostra amiga Vanessa!

"Us diu una que hi carbura:
Visca, visca el Bibliobús!,
que és per a la cultura
com l'aigua per a un lluç!"

*De Manchester a la Xina,
no hi ha res com Vallgorguina!*

I ara pareu atenció,
que he sentit alguna història,
també una superstició
i vull fer-vos-en memòria.

Hi ha una creença que data
d'un temps immemorial:
que sols amb una patata
pots guarir el mal de queixal.

Has de dur-la a la butxaca
de la falda o pantaló
pro no d'on el mal ataca
sinó de l'altre cantó.

I si la patata és vella
ja et dic que serà millor
que, com més s'arronsi ella
més s'arronsarà el dolor.

*De Finlàndia a la Xina
no hi ha res com Vallgorguina!*

Per Reis, anys i anys enrere,

uns joves d'Arenys de Munt
van treure-us de polleguera.

Us ho explico. Esteu a punt?

Decidits, sense manies,
sense pors, ni maldecaps,
van anar per les masies
i us van fotre tots els naps!

Què en van fer del material?
Vendre-se'ls? Fer-los a iques?
Els deixaven al portal
de les fadrines boniques.

Que potser corre la brama
que ells tenen els naps menuts
i en canvi aquí teniu fama
que els teniu llargs i gruixuts?

Ara que aquí Vallgorguina
tampoc no us esteu de res,
que alguns van fer feina fina
anant per cases de pagès.

Agafant espolsadors,
carros, eines, una reixa...
i fins a uns sostenidors:
els de la de ca la Peixa!

Que els tenia ben posats
i era de complexió grassa.
Doncs els van deixar exposats
allà al bell mig de la plaça!

*De Nova York a la Xina
no hi ha res com Vallgorguina!*

Un que estava a punt de palmar
va dir quan es confessà:
"No crec en bruixes. I ca!
Però d'haver-n'hi, n'hi ha!"

I, recai, quins aquellarres
allà a la Pedra Gentil!
Marededeu, quines farres!
Eren cent? Cinc-centes? Mil?

I per no ser espiades
provocaven temporals,

que allunyaven les mirades
dels esporuguits mortals.

I, quan ara hi ha tempesta,
diuen tots els vilatans:
"Ei, que les bruixes fan festa
pels boscos d'aquests voltants!"

Pst! Són bruixes amb solera
i el seu record és ben viu,
que en va parlar el de Sinèra,
l'il·lustre Salvador Espriu.

Jo vaig fer de Bruixa Stria
amb l'Stilton ratolí,
i ara us en faig una tria
que em plau de cantar-la aquí.

("Monstres i tenebres". Del musical Geronimo Stilton)

*De Transsilvània a la Xina,
no hi ha res com Vallgorguina!*

Vallgorguina viu i tresca
amb autèntica il·lusió,
us heu ben guanyat la gresca
i una gran Festa Major!

A la casa de la Vila
tothom penca i va que peta,
pro aquests dies de barrila
també perdran la xaveta.

Barrejarem seny i rauxa,
festa, mam i bon menjar.
Vallgorguina serà xauxa,
tot el poble fliparà!

Vallgorguina sempre avança
en la millor direcció.
Pro, de tant en tant, descansa
i viu la Festa Major!

*Llol Bertran, Celdoni Fonoll,
20.9.2024*

2024: Any Salvat-Papasseit

Abans que finalitzi aquest any 2024 voldria portar a aquestes pàgines la figura de Joan Salvat-Papasseit, jove poeta i autor d'articles,

manifestos i proses diverses de caràcter polític i social mort prematurament de tuberculosi el dia 7 d'agost de l'any 1924 quan només tenia trenta anys, l'obra del qual ha merescut que el Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya decretés el 2024 *Any Salvat-Papasseit*.

La seva obra en principi no va ser gaire coneguda, a excepció potser de *El poema de la rosa als llavis*, fins que a partir dels anys seixanta va començar a ser difosa pels integrants dels *Setze Jutges* i la Nova Cançó, la majoria dels quals (Lluís Llach, Ovidi Montllor, Guillermina Motta, Ramon Muntaner, Joan Manuel Serrat i molts altres) van recitar i musicar molts dels seus poemes.

Nascut a Barcelona l'any 1894, va patir una infància molt desafortunada i precària a causa de la mort per accident en alta mar del seu pare, que era fogoner de vaixell. Aquest fet va provocar que a l'edat de set anys passés a viure a diverses corbetes atracades al port de Barcelona, les quals en aquell temps feien la funció d'Asil Infantil per a orfes de mariners.

Després que a l'edat de dotze anys hagués tingut el desig d'incorporar-se a l'Església, ben aviat començà a sentir un idealisme que acabaria desembocant en acràcia. Alternant amb diverses tasques rutinàries per intentar guanyar-se la vida, l'any 1911 s'incorporà a l'Ateneu Enciclopèdic Popular, entitat de la qual arribà a ser secretari general, on tingué l'oportunitat d'accedir a la lectura d'autors estrangers com Zola o Tolstoi o nacionals com Jacint Verdaguer, Joan Maragall o Valentí Almirall entre tants d'altres, així com de conèixer Ortega y Gasset, Salvador Seguí, Eugeni d'Ors, Andreu Nin o Lluís Companys. Va ser un pas molt important en la seva formació, ja que a la seva infància, després d'una breu estada als salesians, no havia tingut l'oportunitat d'anar regularment a escola.

En aquesta època, concretament l'any 1914, juntament amb diversos amics de l'Ateneu, va constituir un nucli contestatari anomenat *Grup Antiflamenquista Pro-Cultura* influït per les idees anarquistes i socialistes de Gorki i Nietzsche. Són anys en què va col·laborar també en diverses publicacions de caràcter anarquista i revolucionari com ara la revista *Los Miserables*. Precisament a causa d'un article publicat a aquesta revista, l'any 1916 va ser

condemnat a dos mesos i un dia de presó, després dels quals va seguir col·laborant en diverses revistes del mateix tarannà, fins que aquell mateix any començà a escriure poemes en català, després d'assistir, amb el seu amic Joan Alavedra, a les classes que Jordi Rubió impartia als Estudis Universitaris Catalans, i acabà introduint-se en els centres nacionalistes radicals. Per guanyar-se la vida, va treballar de vigilant nocturn al port de Barcelona, concretament al Moll de la Fusta (*Vosaltres no sabeu/ que és guardar fusta al moll*) fins que, gràcies a Eugeni d'Ors, va conèixer al propietari de les Galeries Laietanes on entrà a treballar com a encarregat de la secció de llibreria, fet que li proporciona certa estabilitat econòmica.

Simultàniament, es va anar introduint en el món de les avantguardes i el futurisme tot col·laborant en la revista *Un enemic del poble* en la qual disposava d'un espai propi i on va publicar uns aforismes titulats *Mots propis* mentre anava deixant enrere la seva etapa més combativa i s'anava forjant com a poeta avantguardista que l'any 1917 publicà el poema *Columna vertebral: Sageta de foc*.

En aquests anys es manifesta clarament l'evolució de les seves opinions polítiques que són sovint canviants i contradictòries. Militant en principi en les files socialistes, les seves idees evolucionen cap a l'anarquisme, influït potser pels fets de la Setmana Tràgica, per acabar situant-se en el camp del catalanisme més radical.

Escultura de Salvat Papasseit al Port de Barcelona

El 1918 es casà amb Carme Eleuterio Ferrer, amb la que festejava feia anys. És l'any que va editar l'únic número de la revista *Arc Voltaic* en el qual apareix el títol del seu primer llibre de poemes que titula *Poemes en ondes hertzianes*, on comencen a manifestar-se els primers símptomes de la tuberculosi que sis anys després el duria a la mort. Després de fer una temporada de repòs a Sitges i en una masia de Matadepera, va néixer la seva primera filla, Salomé, motiu pel qual escriure les proses infantils titulades *Els nens de la meva escala*, unes proses que va publicar la revista *La mainada* l'any 1921.

Havent-se refet provisionalment de la seva malaltia, va tornar a treballar a les Galeries Laietanes i entrà en un període actiu en el qual va ampliar les seves coneixences fent amistat amb escriptors tan destacats com Tomàs Garcés, Josep M López-Picó i molts altres. Va publicar el

llibre *L'irradiador del port i les gavines* i dos únics números de la revista *Proa*, entre d'altres.

A finals de l'any 1921 inicia el pelegrinatge per diversos sanatoris a causa dels avanços de la seva malaltia, però la seva activitat literària no s'atura, ja que publica, entre d'altres, *La gesta dels estels* (1922) i *El poema de la rosa als llavis* (1923) mentre el seu amic Tomàs Garcés l'inclou en la seva antologia de *Els poetes d'ara*.

Placa commemorativa carrer Argenteria, al domicili on va morir

A principis de 1924 mor la seva segona filla, Núria i ell entra en una fase crítica de la seva tuberculosi pulmonar fins que el dia 7 d'agost mor a casa seva al carrer de l'Argenteria de Barcelona, on existeix una placa commemorativa d'aquest fet. També la ciutat el recorda en un monument al Moll de la Fusta, al peu del qual hi ha reproduït el poema *Nocturn* per a acordió tot recordant els temps en què el poeta va fer de vigilant nocturn.

En definitiva, la seva obra comprèn la poesia, però també la prosa, sigui com a articulista, pensador revolucionari, crític d'art o narrador i en ella es manifesta sempre el seu compromís social, el seu activisme cultural i la seva atenció preferent cap als joves als qui s'adreçava dient-los: *Sigueu, almenys cada u de vosaltres una cuca de llum*.

La seva personalitat i, en definitiva, el seu pensament els explicita ell mateix quan proclama: *Soc, com home de lletres, d'imaginació escassa, més aviat elemental: tot ho he vist o viscut. Però em sé una aristocràcia d'esperit, que es pot alçar dels límits de la Universitat que no m'aixopluga. També dels primers passos. Amo l'art i els artistes i les obres inútils dels artistes. Aspiro a una obra inútil que es doni de consol als homes rics, sense la democràcia que confon l'home ric amb l'home de diner, l'artista amb el cavall. Mai no he tingut fortuna ni mai no en tindrè. Però la joia és meva perquè la sé mentir, professió de poeta que soc. Segons la predicció, la mort em prendrà amb foc perquè un foc interior em consum. Em planyo que la glòria no sigui una donzella que hom pugui estrènyer als braços».*

Aquest article voldria contribuir a recordar i fer present la vida i l'obra d'una persona la vida i l'obra de la qual, potser no massa coneguda, mereix ser recordada per les generacions actuals en la línia que van seguir no fa tants anys molts dels integrants de la Nova Cançó i dels Setze Jutges així com el grup teatral Dagoll Dagom, avui d'actualitat, en la versió d'aquell *Nocturn per a acordió*.

Joan Portals Martí

Les trementinaires, la saviesa popular de les dones.

Les trementinaires van ser un grup de dones coneixedores dels recursos naturals i els seus usos medicinals, que habitaven el Pirineu Català, particularment la vall de La Vansa i Tuixent. El seu nom deriva de la trementina, ja que van ser particularment reconegudes per la seva especialització en l'elaboració d'aquest oli essencial. La seva història està lligada a la vall on van viure i el desafiament dels rols de gènere tradicionals, a través d'una situació social en què les dones lideraven el suport econòmic de la família. La manera com treballaven es basava en la identificació, recol·lecció i conservació de plantes, que els servien per desenvolupar diversos remeis naturals que les mateixes trementinaires elaboraven i s'encarregaven de vendre de forma ambulant, durant llargs viatges a peu per la muntanya.

El terme Trementinaire defineix el concepte específic tant de l'ús de la trementina, com de les persones que es dedicaven a extreure de les plantes remeieres els remeis per a curar les diverses dolències. Per proximitat a Vallgorguina i la zona del Montnegre Corredor el llibre "Plantes, remeis i cultura popular del Montseny". M. Àngels Bonet i Joan Vallès. Diu. " la coincidència sobre una de les nombroses i antigues receptes recollides pels autors amb un exhaustiu treball etnològic als pobles del Montseny i rodalia. En consultar aquest llibre, resulta emocionant comprovar que també compartim els coneixements populars sobre l'ús medicinal i culinari de les nostres plantes. Ben estructurat i amb interessants apartats com el catàleg de licors i begudes espirituoses, aquest llibre és una bona eina de consulta per als herbolaris neòfits, però també un compendi de valuosa informació de camp, transmesa amb una reverencial fidelitat als entrevistats, col·laboradors entusiastes, últims aficionats a herbolaris o «trementinaires» del Montseny.

Volem destacar. Que si bé, les trementinaires pirinenques van deixar un gran llegat de tractaments remeiers botànics, també a altres indrets ha existit una cultura tipus trementinaire sobre l'origen medicinal de les plantes el seu ús i la seva aplicació estesa de manera popular en la nostra geografia catalana.

Les trementinaires sempre solien viatjar en parelles. Després de l'11 de novembre (Sant Martí, data tradicional de la matança del porc a la península Ibèrica) emprenien el

seu primer viatge, cap a la Pla d'Urgell, el Penedès i el Camp de Tarragona, on venien sobretot bolets secs, requerits per als àpats nadalencs. Després de Reis sortien novament: anaven per la conca minera i el riu Llobregat fins al Vallès i el Maresme, i en aquest punt seguïen la costa fins a l'Alt Empordà. En aquest recorregut, el més llarg, venien sobretot trementina i oli d'oli. Des de la costa de Girona tornen a les muntanyes lleidatanes travessant les comarques de la Garrotxa i el Ripollès (Frigolé, 2005). Sortien de la Vall de la Vansa i Tuixent viatjant a peu i en parelles: una dona gran, amb experiència, i una jove.

Les trementinaires es van convertir en un fenomen conegut popularment a la zona, pel seu ampli coneixement de les herbes locals i les seves propietats medicinals. Els seus sabers es transmetien de forma oral, entre àvies, mares i filles, i es guardaven com a veritables secrets de família. El seu coneixement especialitzat incloïa la identificació de multitud d'espècies on trobar-les, com conservar-les i quan recol·lectar-les. La seva saviesa sobre el món natural no només era una qüestió de coneixement, sinó una forma de supervivència per abastir les seves famílies de recursos econòmics. Es tractava d'un ofici itinerant on es recollien les espècies durant els mesos càlids, mentre que, amb l'arribada del fred, abandonaven el nucli familiar, deixant els homes a casa, per emprendre llargs viatges per tal de comercialitzar-ne els productes i proveir els seus clients dels remeis que necessitarien durant l'hivern.

Solien ser dones de classe social baixa, sense una educació formal, però que van desenvolupar els seus propis mètodes de recol·lecció, conservació i ús de plantes. Entre les plantes més habituals hi havia el te, el comí, l'orenga, la xicoira, la valeriana, la menta, l'espígol i la camamilla. També sabien identificar i recol·lectar bolets i fongs. Per al seu manteniment, també van desenvolupar un mètode particular, assecant-los i enfilant-los com a collarets a través de fils que els facilitaven el seu transport. L'oli de trementina se solia transportar en pesades llaunes metàl·liques, que portaven lligades al cos durant les extenses travesses a peu.

Es tractava d'una estratègia d'autocura i de cooperació. Una trementinaire experta solia estar acompanyada d'un aprenent més jove que podia estar practicant l'ofici. Al seu pas pels pobles veïns, carregades amb utensilis i plantes, el seu aspecte probablement descurat després dels extensos viatges a peu a través de la muntanya generava, de vegades, desconfiança. Alguns veïns les titllaven de bruixes en observar-les deambular soles pels carrers freds, oferint els seus remeis. Tot i això, es van convertir en referents de confiança en el manteniment de la salut per a una àmplia

clientela que seguia utilitzant les seves fórmules any rere any.

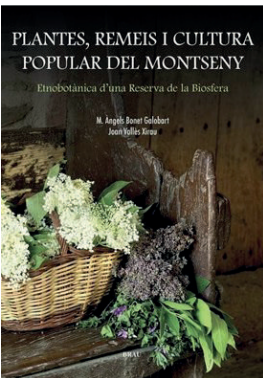
La desaparició d'aquest ofici, que havia començat al segle XIX, va tenir lloc a partir de la industrialització progressiva de la zona.

Emília Llorens, una de les últimes trementinaires de l'Alt Urgell va morir el 29

de novembre de 2023, nadiua de Cornellana, Alt Urgell. l'Emília va ser el principal referent a l'hora d'explicar l'històric ofici. A l'edat de 7 anys va acompanyar per primera vegada la seva padrina Maria Majoral en el viatge que la trementinaire feia per terres del Lluçanès, la plana de Vic, el

Montseny i la Selva. Aquell viatge que va fer quan tenia 9 anys és el que recordava amb més emoció, perquè va veure el mar per primer cop. L'Emília va continuar fent de trementinaire aprenent fins als 16 anys, quan va deixar l'ofici "d'anar pel món" per aprendre a cosir.

La història de les trementinaires ha estat una altra de les grans històries oblidades del coneixement científic. Des de la perspectiva del "coneixement situat", que encunyés Donna Haraway el 1988, podem fer una revisió, en clau feminista, del que les experiències individuals d'aquestes dones amb el món natural van aportar a les aplicacions medicinals de les plantes i el seu desenvolupament econòmic, l'agència femenina, i fins i tot al manteniment de l'ecosistema on vivien.

Josep M. Armengol i Villanueva. Historiador.

Bibliografia de consulta.

L'article "Trementinaires: Gender, Collecting, and Subsistence in the Pyrenees" publicat a *Journal for the History of Knowledge* és part d'un número especial titulat "Situating Nature", editat per Déborah Dubald i Catarina Madruga. L'article reflexiona sobre la importància de les trementinaires per al desenvolupament de la història natural vinculada les cures i l'agència femenina, i demostra com aquestes dones van desafiar els rols familiars tradicionals basats en el seu coneixement sobre el medi natural.

Plantes, remeis i cultura popular del Montseny», de M. Àngels Bonet i Joan Vallès. Garrido Moreno, Elisa. *Trementinaires: gènere, col·leccionisme i subsistència als Pirineus*, Revista d'Història del Coneixement 3, núm. 1 (2022): 8, pàgs. 1-13.

FRIGOLÉ REIXACH, JOAN, Dones que anaven pel món. Estudi etnogràfic de les trementinaires de la vall de la Vansa i Tuixén. Barcelona: Departament de Cultura i Mitjans de Comunicació, col. Temes d'Etnologia de Catalunya, núm. 12 (2007).

FOLCH-SERRA, MIREYA (1990) *Voices of the Place: Dialogical Landscapes in the Catalan Pyrenees*. Thesis. Department of Geography. Queen's University at Kingston, Ontario.

OBIOLS RÍOS, JOAN (2004), Tuixén: història, costums i gent. Maçaners: Editorial Abadia. 5 COSTA I SAVOIA, ERNEST (1984), *Viatges amb els pastors transhumants*. Barcelona: Montblanc-Martín.

Enciclopèdia Catalana <http://www.enciclopedia.cat> [Última consulta: 18.09.2010]

Trementinaires Las transgresoras campesinas que andaban el mundo Edgardo Civalero Pag 10.

El Punt Avui 29 de Novembre de 2023. Emilia Llorens una de les últimes trementinaires.

Acte de lliurament del Premi Mn. Narcís Saguer de Poesia, 40èna. Edició, 2024.

Dissabte 28 de setembre, a les 17:30h, a la Sala d'Exposicions del Casal del poble va tenir lloc l'acte de lliurament del Premi Mn. Narcís Saguer de Poesia, en la seva edició número 40, corresponent a 2024. Un dia molt especial poder celebrar els 40 anys d'aquest Premi.

Mercè Estrela Tena, guanyadora d'aquesta edició, agraint el premi als membres de jurat

L'acte va ser presidit per l'Il·lma. Alcaldessa de Vallgorguina, Sra. Mercè Llistosella, i pel president de l'Associació Cultural Vallgorguina Sr. Jaume Mora. Van assistir també els Regidors Municipals: Sr. Adrià Rovira, Sr. Jaume Francia, Sra. Berta Utrillo i Montse Reixach.

Així mateix hi eren presents el President del Jurat del Premi Literari, Sr Miquel Lluís Muntané i els membres del Jurat la Sra. Montse Assens, el Sr. Ricard Mirabete i el Sr. Josep Anton Soldevila. La Sra. Mar Fontana no va poder assistir degut a circumstàncies familiars.

Aquest any, com a fet extraordinari, donat que es celebraven els 40 anys del Premi Mn. Narcís Saguer, es va comptar amb dos conferencians, per comptes d'un com és habitual, van ser el Dr. Jesús Alturo i la Dra. Tània Alaix que ens van parlar de Els orígens del català i les seves manifestacions escrites.

El Dr. Alturo, Doctor en filologia clàssica, és catedràtic de la Universitat Autònoma de Barcelona de Paleografia, Codicologia i Diplomàtica. Especialista en l'època medieval. Entre molts guardons, se li va concedir l'any 2021 la Creu de Sant Jordi de la Generalitat de Catalunya. La Dra. Tània Alaix, investigadora del Seminari de Paleografia, Codicologia i Diplomàtica de la Universitat Autònoma de Barcelona, és Llicenciada en Biblioteconomia i Documentació de la Universitat de Barcelona, Màster en Cultures Medievales a la Universitat de Barcelona i Doctora en Ciències de l'Antiguitat i Edat Mitjana.

La seva intervenció va ser totalment desinteressada. Els seus parlaments ens van il·lustrar de forma molt comprensiva els orígens del català, la seva evolució i personatges que hi ha destacat. Les seves conferències van ser seguides amb molta atenció pel públic assistent.

Va obrir l'acte el Sr. Jaume Mora amb un parlament en el que fa fer recorregut històric del Premi esmentant les destacades personalitats que han intervingut com

a conferenciantes, com a presidents del jurat i com a membres del Jurat. Va posar de relleu la tasca de totes les persones que fan possible que el Premi es dugui a terme i va manifestar el seu agraïment a l'Ajuntament de Vallgorguina per la seva col·laboració i suport.

Per a l'edició de 2024 es van rebre 66 treballs, de la següent procedència geogràfica: 26 de Barcelona, 3 de Girona, 7 de Tarragona, 3 de Lleida, 6 de València, 2 d'Alacant, 3 de les Illes Balears, 1 de Dublín (Irlanda) i 17 de procedència no indicada. Els autors eren 24 dones i 42 homes. Ens ha sorprès molt la participació des d'Irlanda, cosa que ens fa pensar que la difusió d'aquest Premi és força gran, així com l'interès a participar-hi.

La Secretària del Premi, Mercè Gárriz, va agrair als membres del Jurat la gran labor que fan, la seva dedicació, rigor i total disposició, que duen a terme de forma totalment altruista. Seguidament, va fer una breu síntesi del currículum dels cinc membres del Jurat, quedant de manifest l'alt nivell literari i intel·lectual de tots ells.

La decisió del Jurat va ser atorgar el premi a l'obra amb títol: Milaigües, l'autora de la qual és la Sra. Mercè Estrella Tena, de València, llicenciada en Filologia, que va agrair el premi amb un parlament molt emotiu.

El Sr. Miquel Lluís Muntané, President del Jurat, en la seva intervenció va destacar que no tan sols ha augmentat el nombre de participants, sinó també la qualitat dels treballs rebuts. També va comentar que la gestió del premi es va actualitzant i a partir d'aquest any passat, els treballs ja no es reben en format imprès sinó en format electrònic, tramesos via correu electrònic. Així mateix, va encomiar la bona gestió de l'Associació Cultural, del seu president Jaume Mora i de la secretària del Premi, Mercè Gárriz. Així com la col·laboració de l'Ajuntament. Tots ells fan possible que s'hagi arribat a la 40èna edició.

El guanyador de l'edició anterior, el Sr. Guillem Vallejo, doctor en Literatura Comparada i doctor en Filologia Clàssica, va recollir els exemplars del seu llibre imprès i ens va recitar un dels poemes de la seva obra premiada.

Va cloure l'acte l'Il·lma. Sra. Alcaldessa indicant qui va valorar els 40 anys del Premi, expressant que era una gran satisfacció pel municipi que aquest Premi tingués una continuïtat que permetés arribar a la 40 edició i declarava la bona disposició de l'Ajuntament per col·laborar-hi. Va destacar que la labor que els organitzadors realitzen any rere any permet contribuir amb el nostre granet de sorra a què la llengua i la cultura catalana segueixin vives.

La sala estava plena a vessar incloent públic vingut de fora de Vallgorguina. Tothom va donar mostra d'haver gaudit de l'esdeveniment. Una vegada acabat l'acte els assistents vam gaudir d'una bona estona d'agradable tertúlia.

Mercè Gárriz
Secretària del Premi Mn. Narcís Saquer

Can Moreu

Can Moreu: Jaume Mora

Situació: Trobem la casa a la banda solella, a l'esquerra, del Camí de Coll Senís, entre Can Bòtil i Can Pascol. A la façana no té cap número, però li correspon el 28 i és del quarter 1.

Descripció: Masia de planta quadrada situada al veïnat de Can Gras del Pou. Està formada per baix i dos pisos i, la teulada és a doble vessant. L'any 1860 en el Nomenclàtor de la província de Barcelona, trobem catalogada Can Moreu com una casa de pagès, i tenia el núm. 28.

Història: Hi havia viscut en Martí Gras Torrent i la Maria Roses Bonamusa amb la seva filla Justa que es va casar amb en Josep Pons Gaspart, fill de Joan Pons Pruna i Antonia Gaspart Salicrú que havien viscut a Cal Poater i, va tenir 9 germans més, Joan, Pere, Joaquim, un altre Josep, Isidre, Josefa, Rosa, Catalina i Magdalena.

Aquesta gent de Can Moreu, treballaven la terra, i tenien vaques i el bestiar clàssic de totes les masies, també tenien carro i cavall i feien paller.

La finca va ser comprada l'any 1918 per en Joan Abadal Cot de Cal Frare i arreglaren la casa que estava en força mal estat, i l'any 1993 s'hi va obrir un restaurant amb el nom de La Font de Can Moreu.

Diu la llegenda que en una ocasió tingueren un xai que batejaren de nom Romeu, nom que finalment queda com a nom de la casa, variant les consonants. De tota manera, l'any 1860 ja surt escrita can Moreu.

La fil·loxera a Vallgorguina va fer que s'haguessin d'arrencar tots els ceps, entre els anys 1885-1888.

Per aquest motiu la Diputació de Barcelona va perdonar el pagament d'un any de l'impost que es pagava de la vinya. En Martí Gras Torrent en tenia una en aquesta casa.

Entre els anys 1973 i 1985, hi van venir a estiuajar la família Domingo Durant.

Expliquen que Can Moreu, tenia una peça situada darrera Can Catarineu cap al mig del bosc on hi havia un Pi insigne molt gros, que almenys feia quatre o cinc tones, i també una alzina molt grossa. Ara ja no hi són.

"Jaume Gras (a) Moreu. Per una casa en despoblat anomenada Can Moreu, núm. 28" (AM, cadastre del segle XIX, núm. 53.

Bibliografia: Revista La Vall, Arxiu documental de l'Associació, recull oral, Garcia-Pey, Enric, recull de noms antics i moderns. Vallgorguina any 1999, Associació Cultural Vallgorguina. Portals i Martí, Joan. Vallgorguina la vall, la parròquia, el poble una llarga història, any 2011.

Itineraris la Via Verda, la Via Blava i el Camí

Fa uns dies el recorregut de la Via Verda, la Via Blava i el Camí, que passen pel terme de Vallgorguina, fins a enllaçar amb el de Sant Celoni, s'ha modificat un tros per no haver de passar pel mig del circuit de les motos. Es va arribar a un acord amb el propietari de Can Pradell de Baix i des del camí que passa la Via Blava, s'ha netejat un trosset de bosc, per on a partir d'ara i passaran aquests tres recorreguts i així no haver de travessar pel costat del circuit. Ara s'està acabant de posar els senyals per deixar-ho tot acabat. Recordeu que per on passa la Via Verda, i el Camí, el tros de can Castellar té tota mena d'entrebancs en el seu recorregut, posats pel propietari d'aquesta finca.

L'Ajuntament està tramitant un Pla Especial per donar una solució definitiva a aquest conflicte.

Santa Eulàlia de Tapioles

Santa Eulàlia 1899-1915. Foto de Josep M. Armengol Bas)

Han entrat a l'Arxiu de l'Associació, còpia de diferents documents històrics de Santa Eulàlia de Tapioles, que ens ha passat el bon amic Josep Ayats i Cervera de Santa M. de Palautordera. En Josep i l'Eduard Claver estan fent un recull de documentació del seu poble i quan troben alguna cosa interessant de Vallgorguina, m'ho fan arribar, jo també faig el mateix.

Sabem que Santa Eulàlia fins a l'any 1850 aproximadament va ser una capella de Palautordera. Estava molt abandonada i llavors ho va comprar en

Josep Pradell i Cuch de Can Pradell de la Serra. Els primers temps, la feia servir de magatzem, però va demanar al Bisbat per a poder fer-hi missa per Santa Eulàlia el dia 12 de febrer, però va tenir una inspecció i el van obligar a tenir la capella preparada per fer-hi actes religiosos, i llavors durant aquells anys la va començar a arreglar i fer-hi obres.

L'any 1858 el dia 12 de febrer, es van beneir dues campanes, en una habitació de la casa, no sabem si era a Can Pradell de la Serra, o la Casa de Santa Eulàlia. Aquestes campanes van ser beneïdes pel capellà de Santa M. de Palautordera, D. Pablo Serret Prevere, D. Jaume Matas, capellà de Sant Esteve de Palautordera, i el Reverend vicari de Vallgorguina, i aquest dia de Santa Eulàlia van ser col·locades a dalt el campanar.

Pel que fa al cementiri, ara sabem que l'any 1859, la família Pradell va demanar permís per poder enterrar els morts de la seva família, al cementiri de Santa Eulàlia. Quan es va aconseguir aquest permís ja va ser l'any 1876, i llavors van posar una placa gran de marbre, a l'altar del Sant Crist, o del Fossar on també hi havia una tomba, i explicava que la reina Elisabet II havia donat el permís per poder enterrar els morts. Aquesta placa va ser destrossada i actualment els trossos deuen estar a dins la tomba.

Santa Eulàlia havia estat una capella romànica, que ja surt documentada l'any 878 com a cel·la de Sant Eulàlia i Sant Genís.

Avui encara es conserva l'absis, però tal com s'ha dit a partir de l'any 1850 el Sr. Josep Pradell i Cuch, va reconstruir en un estil barroc, la façana i el campanar a més va construir el cementiri, i la casa de Santa Eulàlia adossada a l'església, que actualment ja no en queda res.

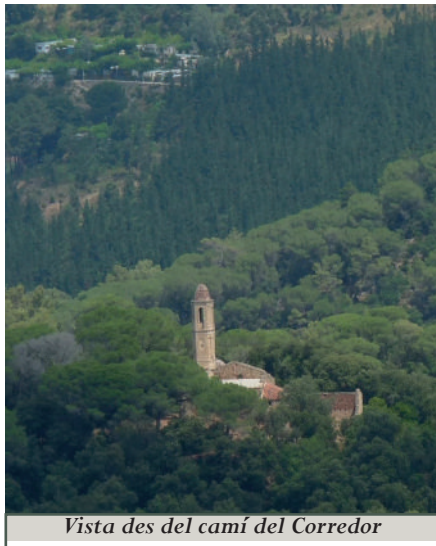
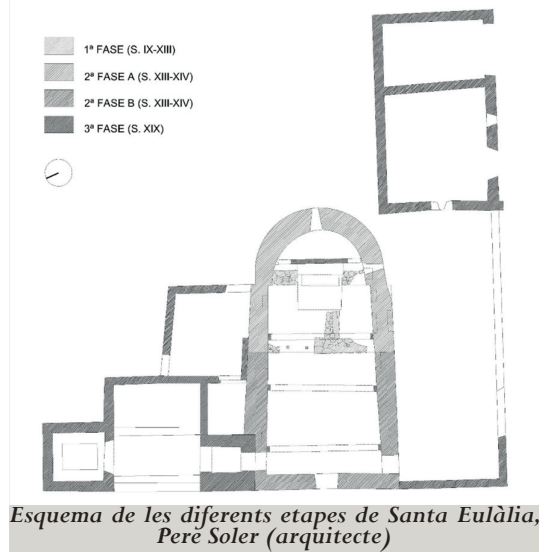
L'Església era dedicada a Santa Eulàlia i a cada costat de la imatge hi havia unes

pintures. La del costat dret dedicada a Santa Apol·lònia i la del costat esquerre de moment no ho sabem. També tenia 4 altars més, dos a cada banda, els de la dreta eren primer Sant Roc, al costat de la porta que anava a la casa i després Santa Bàrbara al costat de l'altar Major. A l'esquerra de primer hi havia Sant Antoni Abat, al costat de la pica Baptismal que diuen que era romànica i la porta del cementiri, i l'altre altar era de Santa Llúcia al costat de l'altar Major.

Entre els altars de Sant Roc i Santa Bàrbara hi havia un vaixell que era un exvot que el va portar en Josep Pradell i Cuch com a record, ja que en una ocasió diuen van estar a punt de morir, però que se salvaren per la intercessió de la santa. També hi havia un vestit del Sr. Pau Pradell i Castellar, el qual en una ocasió que se li va disparar l'escopeta, que portava en el carro i la bala va ser parada per la sivella del seu cinturó. Segons diuen en el moment just de disparar-se-li l'arma va pronunciar el nom de la santa.

Les excavacions realitzades a Sta. Eulàlia, l'any 2001, com estava previst, no hi va haver cap resultat sensacional, però no per això deixen de tenir un cert interès. A l'interior del temple s'hi va trobar restes d'unes gruixudes parets de pedra, pertanyent a un edifici anterior que estava orientat de forma diferent a l'actual església. Per desgràcia no hi havia cap element que permetés datar-les. Així mateix, al centre de la nau, i a considerable profunditat, si va descobrir un enterrament. En construir-se la cripta, cap a l'any 1850, s'escapçà l'esquelet i només se'n van conservar les cames. Cal suposar que el personatge que va merèixer l'honor de ser sepultat al bell mig de l'església seria algú important. Igualment, a les parets, van aparèixer dues cavitats o petits nínxols, a cada banda que, estaven dissimulats per l'arrebossat; un era buit i l'altre contenia alguns fragments d'ossos que semblaven humans i que, tal vegada eren relíquies. A la part exterior de l'església també s'hi van trobar alguns enterraments,

aparentment força antics; els difunts eren simplement dipositats a la terra, sense cap mena de protecció, ni tan sols taüts de fusta, dels quals, si haguessin existit, s'haurien descobert els claus.

A partir dels anys 1960-65 el conjunt de Santa Eulàlia es va anar deteriorant per culpa del vandalisme, fins i tot els nínxols del cementiri varen ser fets malbé. L'any 2001 després de les excavacions, es va aïllar la teulada amb tela asfàltica, i es va enrajolar l'església després de fer les excavacions, es van tapar els nínxols, es van posar portes de ferro perquè la gent no pogués entrar a dins. Així i tot avui dia encara hi ha coses fetes malbé i també el pas dels anys fa la seva feina.

Jaume Mora.

NOTÍCIES NECROLÒGIQUES, per Montserrat Palomé

Núria Garriga Recasens, ens ha deixat el dia 4 d'agost de 2024 a l'edat de 93 anys. Persona molt coneguda, ja que amb les seves germanes col·laboraven amb moltes activitats del poble. També com que els seus pares tenien una botiga, els deien *Les Angelines*.

Miguel Davia del Villar, ens ha deixat el 6 d'agost de 2024, a l'edat de 76 anys. Marit de Montserrat Matas. Estiuejants de Vallgorguina.

Marina, Radó Roig, ens va deixar el dia 11 de setembre a l'edat de 85 anys. Filla del "Cal Forner de Baix".

Tere Valls Serra, ens ha deixat el 10 d'agost de 2024 a l'edat de 72 anys. Va néixer a Vallgorguina i també hi ha viscut fins que ens ha deixat. Persona que estimat molt als seus fills i també els nets/ es. Bona amiga.

Teresa

Estic tranquil i cansat. Trist, molt trist. I molt cansat. Però molt tranquil. Li vam dir adeu a la mare per sempre. No va ser gens fàcil dir-li a la mare que parés de lluitar quan precisament ho havia fet tota la vida. Ens has donat moltes lliçons al llarg de la teva vida, però aquesta última em quedarà sempre gravada: quan ja no hi havia res a fer, quan ja no hi havia cap opció, quan els metges et van dir que diguessis adeu a tothom, tu encara treies força de no sé on per intentar viure un dia més. La mare era una persona forta, lluitadora, amb un altre cor enorme. Com el pare. Com voleu que hagin sortit els seus fills i els seus nets? Estigues tranquil·la mare, vull que sàpigues que per la nostra sang corre el teu esperit d, esforç, lluita, valors i tendresa. No els perdrem mai. Lluiteu sempre, encara que ho tingueu tot perdut. El meu germà i jo estem orgullosos perquè ens has cuidat setanta-dos anys. No t'has descuidat cap dia. A mi no m'agraden les estrelles que estan al cel, a mi m'agrada que les meves estrelles estiguin aquí a la terra, al meu costat. No cal que ningú em digui que hem de mirar el costat positiu. No hi ha costat positiu quan et deixa el pare i la mare en pocs dies. Quina ràbia que hagi marxat mare. Et trobarem molt a faltar. Que, lluny d'aquí, tinguis el premi que tant t'has merescut i no t'han donat. Ves amb el pare, mare. Descansa mare, descansa Tere. T'estimo mare.

Roger

Com és tradicional amb motiu de la Festa Major, l'associació Casal Caliu el Dolmen va organitzar el dissabte 28 de setembre un campionat de petanca de tripletes, per únicament residents locals o socis del Caliu, amb la finalitat de passar una bona estona. Un total de 8 tripletes constituïdes per sorteig vam competir.

Després de la primera eliminatòria es va fer un recés perquè el Caliu va convidar els participants en un esmorzar, diferent d'anys anteriors i que pels comentaris realitzats, a tothom el canvi els va agradar molt.

Finalitzades les diferents eliminatòries, les tres tripletes guanyadores van ser les formades per:

1r premi: Adrià Rovira, Jordi Gascon i Guillermo Vivas

2n Premi: Anna Villarreal, Antonio Corpas i Joan Mora

3r Premi: Dani Olivas, Jordi Duran i Francisco Torralba

Membres de la Junta del Caliu juntament amb les autoritats municipals vam repartir els premis als guanyadors i, com és tradicional, tothom va ser obsequiat amb un fuet per la seva participació.

I el diumenge 29, el VIII Memorial Antonio Fernández de dominó amb 12 parelles inscrites i que, com és habitual darrerament, va guanyar de nou la parella integrada per Josep Barri Vicens Garcia. Els segons classificats van ser Joana Lopez i Asensio Atienza i la tercera parella estava integrada per Jordi Sitjes i Pedro Arreciado.

Dues activitats amb molta participació i que van ser la cloenda de la Festa Major de Vallgorguina 2024.

Entrega de premis per les autoritats locals i membres de la Junta de El Caliu a la tripleta guanyadora de petanca

Entrega de premis al Josep Barri i Vicent Garcia, parella guanyadora de dominó, acompanyats per l'alcaldesa i membres de la Junta de El Caliu.

38a trobada de gegants

La cercavila més important per la colla de Geganters de Vallgorguina d'en Bernat i l'Elionor és la de la Festa Major, però aquest any el temps va decidir aigualir-la. Les pluges sempre són benvingudes i, més després del darrer any de sequera, però podien haver escollit un dia o horari diferent, però va ser

justament quan havien de sortir els nostres gegants juntament amb les colles invitades de Caldes d'Estrac i Sant Quirze del Vallès que va començar a ploure. Vam sortir, així i tot, transcorreguts uns pocs metres, l'amenaça de pluja va obligar a tornar al poliesportiu. Malgrat tot, es va omplir amb molta canalla que van poder gaudir de l'actuació de la colla castellera del Baix Montseny, les ballades individuals i en conjunt de les colles geganteres i participar agafant les cuques i els capgrossos. La pluja va modificar els plans inicials, però no va ser impediment perquè la canalla i tots els assistents gaudiren dels castellers i de la ja 38a trobada de gegants organitzada per

la colla de geganters de Vallgorguina, Bernat i Elionor.

Francisco Torralba

Els gegants a l'escola

Els gegants a l'escola abans de començar l'acte

festa per començar a animar la mainada pels dies de la Festa Major.

Els gegants Bernat i Elionor, com altres anys també van poder ser a l'escola sense pluja, la tarda del dia 20 amb tots els nens i nenes, per familiaritzar-se amb les figures, on es van poder posar sota per veure com eren construïts. També hi eren les cuques i els gegantons i cap-grossos de l'escola que van ballar molt. Va ser una

ACV

Festival de Patinatge

Patins Vallgorguina va celebrar el dissabte dia 28 de setembre, amb molt d'èxit, el seu Festival de Patinatge, com és tradició de cada any després de la festa major del poble.

Els entrenaments van començar la primera setmana de setembre i els quaranta patinadors i patinadores, junt amb les seves entrenadores, van preparar aquest festival amb molta il·lusió per donar peu, a l'inici de temporada.

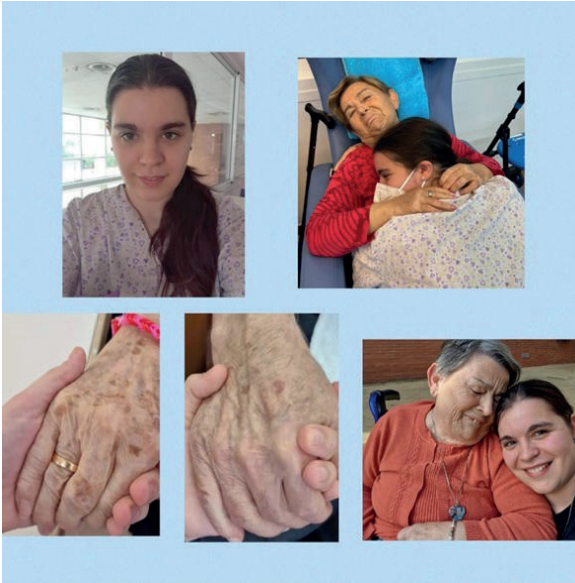
Entrenen dos dies a la setmana, dimecres i divendres en dos torns d'entrenament dependent del nivell.

I les edats dels patinadors i patinadores, oscil·len des dels 3 fins als 17 anys.

Aquesta temporada 2024-2025, tenim previstos reptes importants, el Campionat del Consell, trofeus amb diferents clubs i la celebració del seu 30è aniversari, que volem que sigui un acte molt especial.

Com sempre, seguim treballant per millorar!

Tenir cura de les persones grans

Per començar en aquest article explicaré que va relacionat amb la meua feina i amb la meua experiència de tenir cura de les persones grans. M'encanta la meua feina i des de petita vaig saber i vaig aprendre que viure és tractar, atendre, voler, protegir i cuidar les persones grans. Vaig tenir la sort que la meua família m'incloués aquests valors especialment els meus pares que sempre se'n van des que viure pels meus avis. La meua àvia materna posava injeccions i mirava tensions de moltes persones em sembla que em ve genètic d'ella aquí la meua vocació per aquesta feina. I cal dir que sento que no em vaig equivocar

d'haver estudiat i de tenir la titulació de Tècnica en Cures Auxiliar d'Infermeria. Soc Auxiliar d'infermeria i tot i que moltes persones m'ha dit que la meua professió no té altre nom que netejar culs vull dir que em sento orgullosa de netejar culs, però a part de fer això de netejar culs faig i fem moltes coses més en els nostres torns ja siguin de 12 hores de 8 hores o de 4 hores. I som sovint els grans oblidats de la societat i quan els salaris són baixos els drets laborals pràcticament nuls en una societat on es valora molt més els influencers o aquelles persones que cuiden d'ordinadors i màquines amb tot el meu respecte per aquestes professions a les persones que ens encarreguem de cuidar a persones amb dependències o discapacitats permanents. Jo sempre m'he dedicat a la geriàtrica a tot arreu on treballat sempre m'han robat el cor perquè soc molt conscient que les persones grans que cuido no només són pacients per mi són l'amor de la vida d'altres persones la dona o el marit la mare o el pare l'àvia o l'avi d'alguna altra persona i sempre penso que la persona que cuido podria ser el meu avi o el meu pare o la meua mare o jo mateixa per això sempre intento cuidar la millor manera possible es tracta de cuidar allò que em fa feliç i poder-los acompanyar en els últims de vida que siguin una mica millor. Algunes vegades m'han dit que no em tinc agafar la meua feina així tan forta i que he de saber com separar-la, però de vegades hi ha persones que cuides que arribes a crear vincles molt forts i especials i bonics perquè som la mà dreta de totes les persones que cuidem dia a dia perquè no els falti de res en som una part fonamental. I jo sempre intento tenir sempre paraules amables moltes vegades intento vull multiplicar les mans per ajudar a totes i tots vetllant i cuidant sempre, perquè cuidar és salvar i jo mentre el meu cor segueixi bategant seguiré cuidant. Vull donar les gràcies a tots i totes

les meves companyes i companys que he tingut l'oportunitat d'aprendre i que tinc una gran admiració. I també les gràcies a tots els familiars de les persones que he cuidat pels seus agraïments per la meva feina i les gràcies més infinites a tots i totes les persones grans per la seva confiança sobretot pels seus afectes per les que van estar i les que hi són i les que vindran per sempre agraïdes gràcies per fer-me millor persona i professional.

Maria Querol Pagès

Teatre: Rumors de Neil Simon

Des del grup de teatre de Vallgorguina volem agrair a tota la gent que un any més va fer possible que la sala s'omplís de gom a gom, i que fos una de les activitats de festa major amb més participació ciutadana.

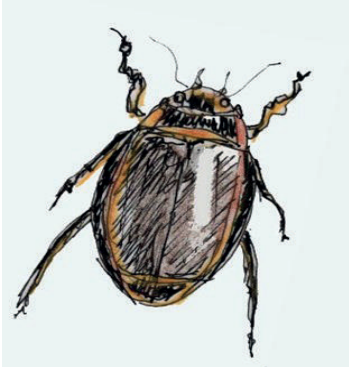
Aquest any hem portat a escena l'obra Rumors, de Neil Simon, sota la direcció de Pol Macià. Una comèdia d'embolics, frenètica on el tinent d'alcalde de Nova York convida als seus amics íntims a la celebració del seu desè aniversari de bodes; arriben els primers convidats i ...BANG!!!!!! Un tret... una casa buida i moltes incògnites. Aquest fet desencadena a què quan els altres convidats van arribant s'intenta tapar el que aparentment ha semblat un suïcidi.

Esperem que el públic gaudís d'aquesta història tant com ho vàrem fer nosaltres, i desitgem veure'ns en els següents projectes.

Grup de teatre de Vallgorguina

Insectituts I

Som al safareig d'aigua tèrbola d'una casa de pagès a prop del poble. Matí d'estiu amb molta calor. Entre altres coses, fèiem competicions, com la de tirar-se de cap des del punt més alt del safareig fins al més llunyà, en diagonal. Els tres segons que podia durar el salt eren molt intensos, perquè quan estaves pensant com tirar-te, ja eres a l'aigua, mirant de no tocar el terra ni topiar amb la paret, que apareixia de sobte. Aquest estrès, que era l'incidentiu del salt, contrastava amb la parsimònia dels escarabats d'aigua que ens passaven per davant del nas. En poc temps ja en coneixíem tres espècies

que compartien l'aigua bruta amb nosaltres. Les tres tenien forma ovalada i les potes del darrera més grans i amb pèls que cobrien les punxes, tot per poder nedar més bé. Aquells matins d'estiu amb safareig, aigua bruta i insectes de tota mena, eren molt instructius per uns nanos que començaven a observar la natura i a interessar-se pels misteris que planteja. L'interès més seriós per aquests insectes va començar una d'aquelles

nits d'estiu, densa i humida. Va entrar per la finestra un "borinot" que sense saber on anava es va arrapar a la primera paret on va topiar. El més gran dels nanos va animar els altres a caçar-lo. Era un escarabat marró bastant gros. El vàrem col·locar dins una capsa amb alcohol per veure si l'endemà seria mort. L'endemà encara era viu. El noi que hi entenia va dir que se li havia de clavar una agulla de cap al cantó esquerre, que ell ho havia sentit a dir. I així ho va fer. Això ens va permetre

analitzar l'escarabat de cap a peus i fins i tot li vam desplegar les ales quan encara era mal·leable. Aquell fet ens va començar a fer veure els insectes amb uns altres ulls.

FF/2021

AGENDA NOVEMBRE-DESEMBRE

Museu del Bosc i la Pagesia: Obert dissabtes i diumenges, de 10 a 14h.
Can Mainou, Carretera Nova, 36.

Fira del Bosc i la Pagesia: 23 i 24 de novembre de 2024

Camins de Vallgorguina: Presentació d'aquest llibre el dia 23 de novembre a les 6 de la tarda a la seu de l'ACV

Exposició "Els Carratala, artistes del pessebre": Seu de l'ACV

23 i 24 de novembre, de 10 a 20 hores

30 de novembre i 1 de desembre, de 12 a 14 hores

Europa contradictòria

La notícia va saltar aquesta setmana deixen a bona part dels ciutadans de Catalunya com a mínim desconcertats. En el 2019 pel cas de l'escó d'Oriol Junqueras el TJUE (Tribunal de Justícia de la Unió Europea) va dictaminar que no calia jurar la Constitució espanyola per ser eurodiputat i l'expresident de l'Eurocambra David Sassoli va acceptar els escons del president Puigdemont i Comín.

Aquesta setmana com dic, la mateixa justícia europea ha deixat sense escó als nostres eurodiputats per la mateixa raó: Han d'acceptar la Constitució espanyola. Aquesta vegada, la presidenta de la Càmera és la Roberta Metsola, hem de saber per posar-ho en context, que el partit de la presidenta forma part de l'equip amb el PP espanyol dintre de l'Eurocambra.

Però aquí tenim la primera contradicció, en democràcia que pesa més?, la voluntat dels vots del poble o la ideologia dels polítics? Un polític per més europeu que sigui, pot anar en contra de la voluntat popular? És una ofensa per als catalans que han escollit, a través de les urnes, els seus representants a Europa.

Fa anys que el PP està rabiós en contra dels catalans, i sobretot, en contra del president Puigdemont, es tracta d'humiliar-lo, de destruir-lo i ara han trobat una aliada del seu mateix tarannà. Però bes per on, el president Puigdemont va deixar l'escó, és un home lliure i aquesta decisió ja no l'afecta. Que ha fet els tribunals espanyols?, anar contra el seu advocat Boye, que és la persona que està més a prop. El mal té nom i cara. El Sr. Boye té esposa, fills, fa la seva feina com bon advocat i, com tothom, el president Puigdemont té dret a ser defensat.

Molts sabem que a Espanya Franco ho va deixar tot "atado y bien atado", però que aquesta manera barroera de fer, arribi a instàncies i institucions jurídiques d'Europa és molt preocupant, per què avui toca al president Puigdemont i Comín i demà?

Bastoners de Vallgorguina

La Festa Major representa la necessitat d'apropar-nos i compartir tots junts, moments plens de complicitat i alegria, entre ells el ball de bastons.

Un cop més ens hem trobat. Enguany a causa del mal temps hem pogut fer la ballada al nou poliesportiu.

De sempre, les ballades s'han fet a la plaça Mn. Narcís Saguer. En ser un lloc molt reduït es creava un caliu que engrandia la relació entre públic i balladors i que aquesta fos molt més estreta i entranyable. En fer-ho al poliesportiu feia una mica de basarda la grandària del lloc i que se'ns veies pocs balladors. No ha sigut així.

Gràcies al jovent de totes les edats que tenim, que amb totes les mancances de temps per assistir als assajos, la voluntat de l'Esteve, el Jaume, els més grans i les famílies que han fet un gran esforç per arribar com més aviat millor, hem tirat endavant una ballada protagonitzada per tots ells.

Amb il·lusió i moltes ganes han aconseguit finalment, incorporar tot el repertori, ballar-los tots i després d'uns quants anys, tornar a fer un grup de 16 en tres dels balls.

Tot el grup, des del més petit fins al més gran, volem donar-vos les gràcies per la vostra assistència, acompanyar-nos i fer-nos costat un any més.

Us esperem l'any vinent.

Visca Vallgorguina i Visca Catalunya lliure.

Maite Coma

Sopar de carmanyola al poliesportiu

El passat 30 d'agost aprofitant la inauguració de la reforma portada a terme per l'Ajuntament de Vallgorguina al citat equipament, i després de les demostracions esportives de: Futbol, bàsquet, patinatge, bici trial, amb la presència dels Gegants i Bastoners de Vallgorguina. Es prepara les taules i l'escenari per la realització del sopar de carmanyola i la «Quina Musical».

Aquest sopar l'organitzava l'Assemblea Nacional Catalana de Vallgorguina i el Consell Local de la República, amb la col·laboració de l'Ajuntament i

voluntaris de la població.

Després de mitja hora intensa ja tenien tot preparat, inclòs els 15 litres «d'Aigua de València» que es varen repartir gratuïtament durant el sopar, juntament amb altres begudes i per gentilesa de l'Ajuntament, gelat de vainilla de postres.

Cap al final del sopar es va iniciar la «Quina Musical», amb la participació destacada del nostre jove animador i bon company Joel.

El resultat va ser el previst donat la llarga preparació i l'experiència de la família d'en Joel, amb l'ajut dels membres de l'ANC i CLR de Vallgorguina.

Els premis per «Línia» i «Quina», van trigar a sortir i mentrestant la gent s'animava ballant alguns, i d'altres amb les proves que s'havien preparat per fer més curta l'espera.

Es van repartir molts premis petits consistents en botelles de Cava i de diversos objectes com ventalls, urnes del «1 d'Oct.» i copes de vidre. El premi per la línia va ser algunes botelles de vi i cava, un joc de copes de vidre, un exemplar del llibre «55 Urnes per la Llibertat» i una col·lecció de mapes de tot Catalunya. El cartó sencer no es va aconseguir fins passat una bona hora i mitja, amb la presència de tots els participants i amb un molt bon ambient.

El premi per la «Quina» constava d'un pernil «d'espatlla ibèrica» al 50%, acompanyat de botelles de vi i cava amb un conjunt de copes de vidre. A tots aquests premis s'inclouïa l'urna 1 Oct. i ventalls.

Amb agraïment a tots el que hi van participar d'una manera o d'altre, i amb l'esperança de poder repetir actes amb aquesta participació de més de 180 persones, què esperem en el futur.

Carles Romero

Diada 2024

Com que els catalans no tenim prou feina, hem d'ajuntar molts esdeveniments alhora: l'operació tornada, la Diada i l'1 d'octubre.

Com cada any, es van fer dos ponts, els dos diumenges de l'operació tornada, és de les accions més gratificants i engrescadores, botzines, gent esverada, emocionada (fins i tot quan insulten els del bàndol contrari fa gràcia) i el primer dimarts següent la Diada Nacional de Catalunya, enguany cap a Girona. Per l'1 d'Octubre, la botifarrada al vespre, per recordar el vespre anterior on els col·legis estaven blindats, custodiant tot el que tenia a veure en poder votar l'endemà, quins records. I l'1 d'Octubre fent acte de presència amb una parada a la plaça, malgrat que és un dia laboral que acabarà sent el dia de la gran festa nacional catalana.

Àngela Arcos i Marcó
Coordinadora Assemblea Vallgorguina

CRÒNICA ESPORTIVA, per Lluís Reverter

Torna la lliga al F.C.Vallgorguina
 a la temporada 2024-2025.

Aquests són els equips que fan la lliga:

- AMATEUR QUARTA CATALANA (GRUP 9)
  - SEGONA DIVISIÓ FEMENÍ JUVENIL (GRUP 3)
  - CADET SEGONA DIVISIÓ (GRUP 27)
  - FEMENÍ AMATEUR F-7 (GRUP 4)
  - SEGONA DIVISIÓ FEMENÍ INFANTIL (GRUP 5)
  - TERCERA DIVISIÓ ALEVÍ S12 (GRUP 5)
  - BENJAMÍ TERCERA DIVISIÓ S10 (GRUP 9)
  - ALEVÍ INFANTIL FEMENÍ
  - LÚDICA INFANTIL F11 (GRUP 4)
  - F.C VALLGORGUINA ESCOLETA
- Esperem que la temporada sigui tot un èxit!

FINAL DEL PARTIT

16 - 0

LLIGA FEMENÍ AMATEUR F-7 (GRUP 6)

L'equilibri
perfecte

Gaudir i
protegir

A la natura, els actes
incívics no hi caben.

Descobreix l'equilibri entre gaudir i protegir a
espaisnaturals.cat

Generalitat
de Catalunya

GRUP
GAMMA
J. Riera

Antiga Ctra. provincials, s/n
08460 Sta. Maria de Palautordera
Tel. 93 867 07 64 www.j-riera.com

J.B.

JORDI BARRI PUIGVERT
CONSTRUCCIONS I REFORMES

C/ DEL SOL, 4
08471 VALLGORGUINA
Tel./Fax 93 867 91 93
Mòbil 670 24 37 48
j.barrip@terra.es

AUTO REPARACIÓ J. PUIGVERT

Ctra. Nova, 104
08471 Vallgorguina (Bcn)
Tel/Fax 93 867 92 36
arjpuigvert@gmail.com

www.jpugvert.com

VIVERS SALICRÚ
Agricultura Biodinàmica
Verdures i Arbres Ornamentals

T. 671 033 213

www.viverssalicru.cat

IMS, S.L

Electricitat Aigua Climatització Gas Calefacció

675 68 59 47 (Vallgorguina)
cristian.sans.mu@gmail.com

PLANELLS
PINTURA DECORATIVA

Ctra. Nova, 55 Tel. 93 867 94 50
08471 VALLGORGUINA (BCN) Mòbil 687 541 300

Per sucar-hi pa

CARNISSERIA

Dimarts, Dimecres, Dijous i Diumenge:
de 8'30h a 13'30h
Divendres i Dissabte:
de 8'30h a 13'30h i de 18h a 20h

MENJAR PER EMPORTAR

Dijous: de 10h a 14h
Divendres: de 10h a 14h i de 18h a 20h
Dissabte: de 10h a 15h i de 18h a 20h
Diumenge: de 10h a 15h

Carretera Nova, 43 · 08471 Vallgorguina
Tel. 677 57 99 40

BigMat
Fradera

**Magatzem professional
per a la construcció**

C/ Ramon y Cajal, 1 • 08470 SANT CELONI (Barcelona)
Tel. 93 867 15 12 • Fax 93 867 53 18 • fradera@bigmat.es • www.fradera-bigmat.es.net

TALLER DE SERRALLERIA

VALLGORGUINA

S
C
P

tot en ferro!

PORTES - REIXES
BARANES - TANCATS, ETC...

Església, 22 - Tel. 93 867 93 13 - 08471 VALLGORGUINA

Sergi Vilar

Gestió Immobiliària
Compra - Venda - Lloguer

AGENT
ING
NACIONAL - NEDERLANDEN

Ctra. Nova, 46. 08470.Vallgorguina
Tel-Fax: 93.867 93 46
Mòbil: 670 099 093

Casa de Colònies
Granja Escola
Turisme rural
Excursions

Can Clarens

www.canclarens.cat - tel. 938679195-600585990

LLACETS

ESTANC

- VENDA DE PREMSA
- TABAC
- ARTICLES VARIS D'OFICINA
- ARTICLES DE REGAL.

Ctra. Nova, 47
08471 Vallgorguina
T. 93 867 92 57

BORRULL

FERRETERIA INDUSTRIAL

Ctra. C-35 Km. 56,7 • 08470 Sant Celoni (BCN)
borrull@ferreteriaiborrull.com | T. 93 867 48 56
www.ferreteriaiborrull.com | F. 93 867 59 83

ARA

finques i serveis s.l.

Balmes, 23
08470 Sant Celoni
T. 93 867 58 23

Goya, 18
08440 Cardedeu
T. 93 198 36 36

www.arafinques.com

CAN MARTÍ

Allotjament Rural

Ctra. Nova, 67
08471 Vallgorguina (BCN)

600 685 547
@casacanmarti
canmarti67@gmail.com
www.canmarti.org

tel. 938679318 - 600585990

l'adopció, una bona opció

Vallgorguina

www.mascotesbcn.com

PROTUMAN, S.A.

PROJECTES • CANONADES • MECANITZACIÓ • MANTENIMENT
MUNTATGES INDUSTRIALS

POL. IND. MOLÍ DE LES PLANES • 08470 SANT CELONI (BARCELONA) • TEL. 93 867 54 50

AREA LOCAL

- Impremta
- Branding
- Tèxtil
- Vinils
- Lones
- Rètols

C/ TURÓ DE L'HOME, 49 - LOCALS 1 i 2 - HOSTALRIC
T. 872 99 38 95

CEPSA

E.S. VALLGORGUINA, S.L.

93 867 88 83

Ctra. C-61, Km. 11 • 08471 Vallgorguina

mc

mercè
casas

perruqueria i estilisme

Ctra. Nova, 46 • 08471 Vallgorguina (Barcelona)

640 151 002 / 931 792 732

L'exposició de la Festa Major denguany ha cridat l'atenció pel seu anunciat: **"Els Nans de Can Palomer"**

Què vol dir? Era la reacció de molts veïns del poble.

Els que heu visitat l'exposició, ja ho sabeu, però als que per un motiu o l'altre no heu pogut, us faig un petit resum.

Es un fet força curiós. El Sr. Jordi Gascón Gatus, veí de can Puigdemir,

l'any 1977 encuriosit per la majestuositat de la masia de can Palomer, però malauradament ja molt deteriorada, va endinsar-se a l'interior i va descobrir que on possiblement va ser una cuina hi havien pintats a la paret simulant rajoles unes pintures de nans. Va quedar tan impressionat que amb papers de calca que sempre porta al cotxe (és molt aficionat al dibuix) i uns altres que va anar a comprar a la botiga de queviures de les germanes Ros, va calcar 23 d'aquells nans. Aquelles calques han restat guardades durant quaranta-set anys. Un dia em va parlar amb el Jaume Mora i aquest amb mi. Vàrem considerar que aquells dibuixos era testimoni d'un fet de cultura popular que calia preservar.

Dins la mitologia els nans tenen tota una història. Història que el Jordi explicava a tots els visitants de l'exposició. Jo ho deixo aquí.

Ens hem aventurat a fer-ne una exposició, no ha sigut fàcil, però crec ens hem sortit força bé.

En nom de l'A.C.V. donar les gràcies al Jordi que gràcies a la seva curiositat i a l'afany de guardar-ho tot, l'arxiu guarda avui un testimoni de les pintures de la que va ser la cuina de Can Palomer.

P.D. El Sr. Jordi Gascón Gatus, vol agrair molt sincerament les aportacions verbals de la Sra. Montserrat Palomé i les aportacions gràfiques del Sr. Ferran Llistosella que van contribuir a confirmar la localització dels «NANS»; a tots dos moltíssimes gràcies.

I fins a l'any vinent,

Roser Obach Planas

